

2024

**STAATSBLAD
VAN DE
REPUBLIEK SURINAME**

No. 59

WET van 31 mei 2024, houdende regels ter nadere wijziging van de Kiesregeling (S.B. 1987 no. 62, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2023 no. 158).

DE PRESIDENT VAN DE REPUBLIEK SURINAME,

In overweging genomen hebbende, dat het noodzakelijk is de Kiesregeling, nader te wijzigen;

Heeft, de Staatsraad gehoord, na goedkeuring door De Nationale Assemblée, bekrachtigd de onderstaande wet:

ARTIKEL I

In de Kiesregeling worden de volgende wijzigingen aangebracht:

A. Artikel 16 a komt te luiden:

Artikel 16 a

1. Bij iedere verkiezing worden de kiezerslijsten gehanteerd, welke ten minste honderd dagen voor de verkiezingen is vastgesteld.
2. De Minister aan wie de zorg voor Binnenlandse Zaken is opgedragen, stelt jaarlijks voor zover het geen verkiezingsjaar betreft, doch uiterlijk veertien maart van het desbetreffend jaar de kiezerslijsten vast en stelt deze ter beschikking aan het Onafhankelijk Kiesbureau voor controle, als bedoeld in artikel 2 leden 1 en 2.

3. Indien het een verkiezingsjaar betreft is artikel 16 van toepassing.

B. In Artikel 26 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

(1) In lid 3 de tweede volzin wordt, onder vervanging van de komma door een punt, de zinsnede “voor wie in de eerste plaats in aanmerking komen de in dat district dienende Districts-Secretarissen”, geschrapt.

(1) Na lid 5 komt er een nieuw lid 6 luidende als volgt:
“6. De stembureaus in het district vallen allen onder de verantwoordelijkheid van het Hoofdstembureau”.

C. In artikel 29 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

(1) In lid 1 wordt na de zinsnede “een Centraal Hoofdstembureau” bijgevoegd de zinsnede “ en zetelt te Paramaribo”.

(2) Lid 2 komt te luiden:

2. Het Centraal Hoofdstembureau is belast met:

- a. de kandidaatstelling van de leden van De Nationale Assemblée;
- b. de vaststelling van de samenstelling van De Nationale Assemblée op grond van de uitslag van de verkiezingen voor de leden van De Nationale Assemblée, en
- c. het controleren van de vaststelling door de Hoofdstembureaus, van de samenstelling van respectievelijk de Ressortraden en Districtsraden, op grond van de uitslag van de verkiezingen voor de Ressortraden.

(3) Lid 7 komt te luiden:

7. De Hoofdstembureaus functioneren onder de verantwoordelijkheid van het Centraal Hoofdstembureau.

- (4) Na lid 7 wordt een nieuw lid 8 toegevoegd, luidende als volgt:
8. Bij of krachtens staatsbesluit worden de remuneraties ten behoeve van de voorzitter, de overige leden en de plaatsvervangende leden van het Centraal Hoofdstembureau vastgesteld.

D. Artikel 31 komt te luiden:

Artikel 31

1. Een politieke organisatie kan ten behoeve van de verkiezing van de leden van een volksvertegenwoordigend lichaam aan het Centraal Hoofdstembureau verzoeken haar naam, een aanduiding daarvan of beide alsmede desgewenst een partijsymbool in te schrijven in een openbaar register, dat door dit bureau wordt bijgehouden. Daarbij wordt tevens aangegeven een gekozen woonplaats in Suriname.
2. De aanbieding tot registratie geschiedt door twee personen die hiertoe door de politieke organisatie schriftelijk zijn gemachtigd. Zij overleggen daarbij de schriftelijke volmacht waaruit hun bevoegdheid blijkt. Bij het verzoek worden stukken bijgevoegd, die ingevolge het Decreet Politieke Organisaties (S.B. 1987 no. 61, zoals gewijzigd bij S.B. 2019 no. 54), vereist zijn.
3. De gelegenheid tot aanbieding bestaat van de vierendertigste tot en met de negenentwintigste dag vóór de ingevolge artikel 85 lid 1 vastgestelde dag der kandidaatstelling. Registratie is mogelijk van des voormiddags 08.00 uur tot des namiddags 15.00 uur bij het Centraal Hoofdstembureau.
4. Aan de registratie als bedoeld in lid 3 is een waarborgsom verbonden.

5. De betaalde waarborgsom als bedoeld in lid 4 wordt volledig gerestitueerd binnen dertig dagen, nadat de uitslag van de verkiezingen bindend is verklaard, en indien:
 - a. het totaal aantal behaalde stemmen door de politieke organisatie voor De Nationale Assemblée ten minste 1% van het aantal kiesgerechtigden bedraagt, of
 - b. het totaal aantal behaalde stemmen door de politieke organisatie voor de Ressortraad ten minste 1% van het aantal kiesgerechtigden bedraagt.
6. De hoogte van de waarborgsom is gelijk aan 1% van het aantal kiesgerechtigden vermenigvuldigd met SRD 250,-. Bij staatsbesluit worden regels vastgesteld voor de verdere uitwerking van de waarborgsom.

E. Artikel 35 komt te luiden:

Artikel 35

1. Het Centraal Hoofdstembureau weigert de registratie in de volgende gevallen:
 - a. indien de aanbieding niet binnen de daarvoor gestelde termijn heeft plaatsgevonden;
 - b. indien in het ter registratie aangeboden symbool het wapen of de vlag van Suriname is verwerkt of het symbool in strijd is met de openbare orde of de goede zeden;
 - c. indien tegen de registratie van een naam, korte aanduiding of symbool een bezwaarschrift is ingediend, dat gegrond is bevonden door het Centraal Hoofdstembureau;
 - d. indien niet aan de voorwaarden is voldaan die zijn omschreven in het Decreet Politieke Organisaties;
 - e. indien niet voldaan is aan de waarborgsom als bedoeld in artikel 31 lid 4.

2. Onverminderd het bepaalde in lid 1 wordt de registratie tevens geweigerd, indien twee organisaties tegen de registratie van elkaars gegevens een bezwaarschrift hebben ingediend en de gegevens niet meer algemeen kenmerkend zijn voor de ene organisatie dan wel voor de andere. Alsdan kan de registratie van een der politieke organisatie worden geweigerd.
 3. Eveneens kan de registratie door het Centraal Hoofdstembureau op grond van de in lid 2 vermelde omstandigheid ambtshalve worden geweigerd.
 4. De in een beschikking vastgelegde weigering is met redenen omkleed.
- F. In artikel 38 lid 1 wordt vóór het woord “worden” ingevoegd de zinsnede “zowel schriftelijk als digitaal,”.
- G. Artikel 45 komt te luiden:

Artikel 45

Het Centraal Hoofdstembureau maakt kopieën van de ingeleverde kandidatenlijsten met de bijbehorende bijlagen, die na afsluiting van de periode van indiening onmiddellijk, gedurende drie dagen, voor een ieder ter inzage worden gelegd. Bij staatsbesluit worden de bijlagen vastgesteld.

- H. Artikel 53 lid 1 komt te luiden:
1. Onmiddellijk nadat de termijn voor beroep is verstreken of nadat de President in geval van beroep zijn beslissing aan het Centraal Hoofdstembureau heeft medegedeeld:
 - a. stelt het Centraal Hoofdstembureau in een openbare zitting de kandidatenlijsten, zoals zij geldig zijn verklaard vast, waarna middels loting de volgorde van alle deelnemende politieke organisaties naast elkaar wordt bepaald op een verzamellijst, en

- b. wordt door het Centraal Hoofdstembureau digitaal een afschrift van de verzamellijst gestuurd voor de Minister aan wie de zorg voor Binnenlandse Zaken is opgedragen.
- I. In artikel 54 lid 1 wordt vóór het woord “worden” ingevoegd de zinsnede “zowel schriftelijk als digitaal,”.
 - J. In artikel 60 lid 2 onder b wordt de zinsnede “artikel 31 lid 5” vervangen door: “artikel 31 lid 4”.
 - K. Artikel 61 komt te luiden:

Artikel 61

Het Hoofdstembureau maakt kopieën van de ingeleverde kandidatenlijsten met de bijbehorende bijlagen, die na afsluiting van de periode van indiening onmiddellijk, gedurende drie dagen, voor een ieder ter inzage worden gelegd. Bij staatsbesluit worden de bijlagen vastgesteld.

- L. Artikel 69 lid 1 komt te luiden:
 - 1. Onmiddellijk nadat de termijn voor beroep is verstreken of nadat de President in geval van beroep zijn beslissing aan het Centraal Hoofdstembureau en het Hoofdstembureau heeft medegedeeld:
 - a. stelt het Hoofdstembureau in een openbare zitting de kandidatenlijsten, zoals zij geldig zijn verklaard vast, waarbij de volgorde van alle deelnemende politieke organisaties naast elkaar op een verzamellijst is bepaald bij de loting, als bedoeld in artikel 53 lid 1 onder a, en
 - b. wordt door het Hoofdstembureau digitaal een afschrift van de verzamellijst gestuurd voor de Minister aan wie de zorg voor Binnenlandse Zaken is opgedragen.
- M. In artikel 70 lid 1 wordt vóór het woord “worden” ingevoegd de zinsnede “zowel schriftelijk als digitaal,”.

N. Artikel 77 komt te luiden:

Artikel 77

Het Hoofdstembureau maakt kopieën van de ingeleverde kandidatenlijsten met de bijbehorende bijlagen, die na afsluiting van de periode van indiening onmiddellijk, gedurende drie dagen, voor een ieder ter inzage worden gelegd. Bij staatsbesluit worden de bijlagen vastgesteld.

O. In artikel 84 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

(1). Artikel 84 lid 1 komt te luiden:

1. Onmiddellijk nadat de termijn voor beroep is verstreken of, in geval van beroep, nadat de President zijn beslissing aan het Centraal Hoofdstembureau en het Hoofdstembureau heeft medegedeeld, stelt het Hoofdstembureau in een openbare zitting de kandidatenlijsten vast.

(2) In lid 2 wordt het woord “verzamellijst” vervangen door: “vastgestelde kandidatenlijsten.”

P. In artikel 90 lid 2 wordt na sub h een nieuw sub i toegevoegd luidende als volgt:

i. het adres van de kiezer.

Q. Artikel 93 lid 4 komt te luiden:

4. Een stembus wordt gesloten met kabelbinders die elk voorzien zijn van een uniek serienummer. Bij staatsbesluit wordt de administratie van de aantallen en serienummers alsmede vereisten van de kabelbinders, nader vastgesteld.

R. In artikel 95 lid 1 komt de derde volzin te luiden:

Aan de andere zijde is het stembiljet voorzien van het staatszegel, van een door een speciale kniptang of andere wijze door perforatie aangebracht merkteken, en een stempel inhoudende een stempel van het Ministerie van Binnenlandse Zaken.

S. In artikel 98 wordt de volgende wijziging aangebracht:

In lid 5 wordt in de 2^e volzin na het woord “geplaatst” toegevoegd de zinsnede “en het stembiljet heeft voorzien van een stempel met het stembureaunummer”.

T. Artikel 99 komt te luiden:

Artikel 99

De kiezer gaat onverwijld naar een vacant stemhokje en stemt aldaar voor zowel de verkiezing van de leden van De Nationale Assemblée als die van de leden van de Ressortraad door met een potlood geheel of gedeeltelijk rood te maken: het ronde witte vlak in het zwarte blok, geplaatst in het stemvak vòòr de naam of het nummer van een kandidaat zijner keuze, waarmede de kiezer tevens de politieke organisatie zijner keuze heeft aangegeven.

U. Artikel 100 lid 1 komt te luiden:

1. Voordat de kiezer de gelegenheid geboden wordt het stembiljet in de stembus te deponeren, overtuigt de voorzitter zich ervan, zonder het stembiljet in handen te nemen, dat het stembiljet aan de buitenzijde het voorgeschreven stempel, het merkteken en het staatszegel, als bedoeld in artikel 95 lid 1, en het stempel met het stembureaunummer alsmede de handtekening van de voorzitter, als bedoeld in artikel 98 lid 5 draagt.

V. Artikel 106 komt te luiden:

Artikel 106

1. Is het stembureau van mening, dat vanwege onvoorziene omstandigheden dan wel wanorde in het stemlokaal of zijn toegangen de behoorlijke voortgang van de stemming onmogelijk wordt gemaakt, dan wordt dit door het stembureau verklaard.

2. De stembus(sen) wordt (worden) onmiddellijk in

tegenwoordigheid der in het stemlokaal aanwezige kiezers en vertegenwoordigers van aanwezige toezichhoudende organen en waarnemers gesloten met kabelbinders als bedoeld in artikel 93 lid 4 en verzegeld.

3. Zijn de onvoorziene omstandigheden dan wel de orde op de dag der stemming niet opgeheven dan wel hersteld, dan wordt:
 - a. de stemming hervat op de volgende dag des voormiddags 07.00 uur, en
 - b. aan de deur van het stemlokaal een kennisgeving bevestigd wanneer de stemming wordt hervat.

W. Artikel 107 lid 1 onder a komt te luiden:

- a. alle ongebruikte kabelbinders.

X. In artikel 110 lid 1 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

(1) Onderdeel a komt te luiden:

- a. de kiezer, die is benoemd tot voorzitter, lid of plaatsvervangend lid van een stembureau of Hoofdstembureau gelegen:
 - 1°. buiten het district waar deze op de kiezerslijst is opgenomen, of
 - 2°. buiten het ressort waar deze op de kiezerslijst is opgenomen met dien verstande dat de afstand tussen de plaats waar deze tewerk is gesteld en het stembureau waar deze moet stemmen, buiten een straal van 30 kilometers dient te zijn.

Y. In artikel 114 lid 1 wordt, onder vervanging van de punt door “; en”, in onderdeel f, een nieuw onderdeel g toegevoegd, luidende als volgt:

- g. de serienummers van alle gebruikte dan wel ongebruikte kabelbinders.

Z. In artikel 115 lid 3 wordt onder vervanging van de punt door “; en”, in onderdeel c, een nieuw onderdeel d toegevoegd, luidende als volgt:

d. alle gebruikte dan wel ongebruikte kabelbinders.

AA. Artikel 117 komt te luiden:

Artikel 117

1. Is het stembureau van mening dat, vanwege onvoorziene omstandigheden dan wel wanorde in het stemlokaal of zijn toegangen een behoorlijke stemopneming onmogelijk maakt, dan wordt dit door het stembureau verklaard.
2. De stemopneming wordt daarop aanstonds geschorst en de stembus(sen) wordt (worden) onmiddellijk in tegenwoordigheid van de in het stemlokaal aanwezige kiezer(s) en vertegenwoordigers van aanwezige toezichthoudende organen en waarnemers, gesloten met kabelbinders. De stemopneming vangt weer aan nadat door de voorzitter is verklaard dat onvoorziene omstandigheden zijn opgeheven dan wel de orde is hersteld.
3. Het bepaalde in de artikelen 106 tot en met 108 is zoveel mogelijk van overeenkomstige toepassing.

BB. Artikel 119 komt te luiden:

Artikel 119

1. De stemopneming wordt aangevangen met de stembiljetten van de verkiezingen van De Nationale Assemblée gevolgd door die van de Ressortraad.
2. Voor de verkiezing van De Nationale Assemblée en de Ressortraad:
 - a. opent de voorzitter de stembiljetten en deelt van elk stembiljet mede de naam en het nummer van de kandidaat op wie, alsmede de aanduiding van de politieke organisatie op welke een stem is uitgebracht, en

- b. toont de voorzitter daarna elk stembiljet aan de in het stemlokaal aanwezige kiezers en vertegenwoordigers van aanwezige toezichthoudende organen en waarnemers.
3. Het oudste lid in jaren van het stembureau ziet het stembiljet, dat door de voorzitter is opgelezen, na.
4. Vier andere leden houden aantekening van iedere uitgebrachte stem op turflijsten, waarvan twee leden die de geldige stemmen bijhouden en twee leden die de ongeldige bijhouden.

CC. In artikel 135 lid 2 wordt de derde volzin geschrapt.

DD. Artikel 136 lid 1 komt te luiden:

1. De gekozene van De Nationale Assemblée geeft bij het toekomen van het afschrift een bewijs van ontvangst daarvoor af en geeft binnen veertien dagen na de dagtekening van dat bewijs schriftelijk kennis aan het Centraal Hoofdstembureau of deze diens verkiezing aanvaardt. De gekozene van de Ressortraad geeft bij het toekomen van het afschrift een bewijs van ontvangst daarvoor af en geeft binnen veertien dagen na de dagtekening van dat bewijs schriftelijk kennis aan het Hoofdstembureau of deze diens verkiezing aanvaardt.

EE. Artikel 137 lid 1 komt te luiden:

1. De voorzitter van het Centraal Hoofdstembureau stelt de President en het Onafhankelijk Kiesbureau onmiddellijk in kennis, wanneer de gekozene zijn verkiezing heeft aanvaard.

ARTIKEL II

1. Deze wet wordt in het Staatsblad van de Republiek Suriname afgekondigd.
2. Zij treedt in werking met ingang van de dag volgende op die van haar afkondiging.
3. De Minister van Binnenlandse Zaken is belast met de uitvoering van deze wet.

Gegeven te Paramaribo, de 31ste mei 2024

CHANDRIKAPERSAD SANTOKHI

Uitgegeven te Paramaribo, de 31ste mei 2024

De Minister van Binnenlandse Zaken,

BRONTO S.G. SOMOHARDJO.

WET van 31 mei 2024, houdende regels ter nadere wijziging van de Kiesregeling (S.B. 1987 no. 62, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2023 no. 158).

MEMORIE VAN TOELICHTING

Algemeen

Naar aanleiding van de beslissing van het Constitutioneel Hof van de Republiek Suriname d.d. 5 augustus 2022, zaaknummer CH-02, inzake toetsing ex artikel 144 Grondwet jo. artikel 12 lid 1 Wet Constitutioneel Hof van de artikelen 9 jo. 24 van de Kiesregeling op strijdigheid met de Grondwet, is het noodzakelijk geweest de Kiesregeling te wijzigen. Hierbij is onder andere een nieuw kiesstelsel ingevoerd, de uitbreiding van taken en bevoegdheden van het Onafhankelijk Kiesbureau en het Centraal Hoofdstembureau. Hierna was het noodzakelijk na te gaan wat de effecten van de gewijzigde Kiesregeling voor de uitvoering zijn en welke wijzigingen er noodzakelijk zijn op basis van de evaluaties en aanbevelingen van het Onafhankelijk Kiesbureau en de Organisatie van Amerikaanse Staten na de verkiezingen van 2020.

De huidige wijzigingen omvatten onder andere regels over een betere integratie van de verkiezingsprocessen, stemming en stemopneming, en verder invulling geven aan de taken van het Centraal Hoofdstembureau. Deze wijzigingen hebben tot doel dat de Kiesregeling richtig uitgevoerd kan worden, betere verkiezingen georganiseerd kunnen worden en dat burgers invulling kunnen geven aan hun kiesrecht.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 16a

Het Onafhankelijk Kiesbureau (OKB) is hierbij verplicht om de kiezerslijsten, zoals ingediend door het Ministerie van Binnenlandse Zaken, digitaal ter beschikking te stellen aan de verkiezing deelnemende politieke organisaties.

Artikel 29

In dit artikel zijn er regels opgenomen als gevolg van de taakuitbreiding van het Centraal Hoofdstembureau (CHS).

Lid 1

In dit lid is vastgesteld waar het CHS is gevestigd als verkiezingsorgaan. Dit is onder andere belangrijk voor politieke organisaties voor de kandidaatstelling van de verkiezingen van De Nationale Assemblée.

Leden 2 en 7

Met de kandidaatstelling van de verkiezing van De Nationale Assemblée, die thans berusten bij het CHS is het noodzakelijk geweest de taken van dit orgaan aan te passen.

Voor een richtige uitvoering van de verkiezingswerkzaamheden functioneren de Hoofdstembureaus onder verantwoordelijkheid van dit orgaan.

Lid 8

Het honorarium van het CHS is vastgesteld bij resolutie van 26 februari 2015 no 3832/15. Inzake de rechtspositie van het CHS is verder niets vastgesteld. Dit in tegenstelling tot de vastgestelde rechtspositie van het OKB bij staatsbesluit als gevolg van het bepaalde in artikel 2 lid 8 Kiesregeling.

Vermeldenswaard is dat het OKB en het CHS vóór 1987 één lichaam waren, doch bij de scheiding van deze organen de rechtspositie en de remuneratie van het CHS niet bij wet zijn geregeld.

Gezien de taken van het CHS en indachtig het gelijkheidsbeginsel, is het noodzakelijk dat de rechtspositie van de leden van het CHS juridisch wordt vastgesteld. Ter zake moet de Kiesregeling voorzien in een grondslag met de mogelijkheid om zaken bij lagere regelgeving vast te stellen.

Artikel 35 leden 1 en 2

Bij de invoering van de waarborgsom was nagelaten in de wet vast te stellen wat de consequentie was, indien een politieke organisatie niet had voldaan hieraan. Dit heeft gezorgd voor problemen en onzekerheid bij de registratie van de politieke organisaties. Om dit probleem tot het verleden te laten behoren is in dit lid thans opgenomen dat het CHS de registratie weigert als blijkt dat niet is voldaan aan de waarborgsom.

Met betrekking tot lid 2 wordt benadrukt dat in voorkomende gevallen een der politieke organisaties, wordt geweigerd.

Artikelen 38 lid 1, 54 lid 1 en 70 lid 1

De wijziging in deze bepalingen houdt in dat de lijsten van kandidaten in hard kopie en een digitale versie dienen te worden ingeleverd, waarmee de verantwoordelijkheid van het indienen van de juiste gegevens wordt gelegd bij de politieke organisaties. In het kader van de digitale integratie is het belangrijk dat de kandidatenlijsten ook digitaal worden ingediend. Het doel van deze integratie is het terugdringen van fouten, het transparant uitvoeren van alle processen voor betrokken actoren en dat politieke organisaties na de kandidaatstelling het geheel op een gedegen wijze kan volgen.

In de wet wordt bewust éénmaal in hard kopie geëist, waarbij de ingediende hard kopie, te allen tijde, leidend is. Het CHS dan wel het Hoofdstembureau wordt verantwoordelijk gesteld om de digitale versies van de lijsten, op juistheid te controleren alvorens ze worden gebruikt in de verdere processen van de verkiezingen. Het CHS dan wel het Hoofdstembureau is ook verantwoordelijk voor de juistheid van de ingediende kandidatenlijsten in hard kopie, die worden gebruikt in de verdere processen van de verkiezingen.

Ten overvloede wordt gesteld dat indien blijkt, dat een ingediend kandidatenlijst in hard kopie en de digitale versie of kopie daarvan niet identiek zijn aan elkaar, geldt de versie in hard kopie als te zijn de authentieke versie.

Artikelen 45, 61 en 77

De ingeleverde kandidatenlijsten en de bijlagen voor leden van De Nationale Assemblée, Ressortraden en Districtsraden worden ter inzage gelegd gedurende drie dagen. Om te voorkomen dat onder andere derden de originele kandidatenlijsten beschadigen of meenemen, wordt in de praktijk een kopie van de kandidatenlijsten ter inzage gelegd. Deze werkwijze indachtig is dit artikel in overstemming gebracht met de praktijk, met dien verstande dat is opgenomen dat een kopie van de kandidatenlijsten ter inzage worden gelegd. Het CHS dan wel het Hoofdstembureau is verantwoordelijk voor de juistheid van de kopieën.

Artikelen 53 lid 1, 69 lid 1 en 84 lid 1

De kandidaatstelling voor de verkiezingen van de leden van De Nationale Assemblée geschiedt bij het Centraal Hoofdstembureau, en voor die van de Ressortraden en Districtsraden bij het hoofdstembureau. Dit betekent dat er bij 2 verschillende organen een loting zou moeten plaatsvinden voor het bepalen van de volgorde van de politieke organisaties op de verzamellijst voor de verkiezingen van de leden van De Nationale Assemblée en de Ressortraden. Het gevolg hiervan kan zijn dat de plaatsing van een politieke organisatie op de verzamellijst voor de verkiezingen van de leden van De Nationale Assemblée en de Ressortraden, verschilt. Om dit te voorkomen is bepaald dat de loting voortaan alleen plaatsvindt bij het CHS en dat voor de samenstelling van de verzamellijsten van de Ressortraden deze loting wordt gehanteerd.

Het Ministerie van Binnenlandse Zaken ontvangt een digitale versie van de verzamellijst van het CHS zodat stembiljetten zonder fouten worden geproduceerd.

Het CHS ziet erop toe dat alle politieke organisaties die meedoen aan de algemene, vrije en geheime verkiezingen zijn opgenomen in de loting.

Artikel 90 lid 2

Het is van belang het adres van de kiezer op de oproepingskaart te vermelden, zodat de colporteurs weten waar de oproepingskaarten te bezorgen.

Artikel 95 lid 1

In dit artikel had de wetgever verzuimd om vast te stellen dat het stembiljet ook moet worden voorzien van een stempel. Verder wordt vastgesteld dat er een speciale kniptang dient te zijn waarmee het stembiljet kan worden voorzien van een uniek geperforeerd merkteken.

Artikel 98

In dit artikel is in lid 5, de juridische grondslag vastgesteld voor het stempel met het stembureaunummer. Dit zorgt ervoor dat kan worden nagegaan van welk stembureau een stembiljet afkomstig is.

Artikel 99

De inkleuring zal geschieden door het geheel of gedeeltelijk rood maken van de ronde witte vlak in het zwarte blok, geplaatst in het stemvak vóór de naam of het nummer van een kandidaat zijner keuze.

De toevoeging van de mogelijkheid om vóór het nummer van een kandidaat zijner keuze geheel of gedeeltelijk rood in te kleuren, is gebaseerd op het feit dat rekening wordt gehouden met gevallen wanneer veel politieke organisaties besluiten deel te nemen aan de verkiezingen, er een zodanige situatie zich kan voordoen dat de stembiljetten met naam onleesbaar of onoverzichtelijk wordt. De inkleuring kan in dit geval geschieden door het geheel of gedeeltelijk rood maken van het ronde witte vlak in het zwarte blok, geplaatst in het stemvak vóór het nummer van een kandidaat zijner keuze, waarmee de kiezer tevens de politieke organisatie zijner keuze heeft aangegeven.

Artikel 100

De aanpassing in dit artikel is geschied ter verduidelijking van welk stempel er wordt bedoeld met name het stempel van het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Voorts is een veelheid van terminologie gecorrigeerd, omdat in artikel 95 wordt gesproken van een staatszegel en in dit artikel van een merkteken. Ter voorkoming van verwarring heeft de wetgever ervoor gekozen een term te hanteren met name staatszegel. Tevens zal het stembiljet voortaan moeten worden voorzien van de stempel met stembureaunummer.

Artikelen 106 en 117

Voor de overzichtelijkheid worden deze artikelen in meerdere leden onderverdeeld. Deze artikelen zijn thans dusdanig geredigeerd, dat behalve wanorde ook een onvoorziene omstandigheid kan leiden tot een schorsing. De onvoorziene omstandigheden moeten dusdanig van aard zijn, waardoor de behoorlijke voortgang van de stemming en stemopneming onmogelijk worden gemaakt.

De verzegeling van de stembussen als bedoeld in artikel 106 lid 2 dient zodanig te geschieden dat op geen enkele wijze stembiljetten in de stembussen bijgedaan kunnen worden. De voorzitter van het stembureau ziet erop toe dat de verzegeling van de stembussen richtig geschiedt.

Artikel 110 lid 1

Dit artikel biedt de mogelijkheid aan een kiezer om bij volmacht te stemmen, indien deze werkzaam is op een stembureau of een Hoofdstembureau gelegen buiten het ressort waar deze op de kiezerslijst is opgenomen. De voorwaarde hierbij is dat de afstand tussen het stembureau waar deze kiezer te werk is gesteld en het stembureau waar deze moet stemmen, langer is dan 30 kilometer of verder van elkaar liggen.

Artikel 119

Met de invoering van een nieuw kiesstelsel en het te hanteren stembiljet wordt informatie die wordt afgelezen door de voorzitter van het stembureau van het stembiljet, gewijzigd. Het aflezen van de informatie van het stembiljet voor de verkiezing van De Nationale Assemblée en de Ressortraden geschiedt op dezelfde wijze.

Voorts geeft het artikel aan dat het stembiljet getoond moet worden aan de kiezers, aanwezige toezichhouders en waarnemers in het stembureau, nadat het gelezen is door de voorzitter.

Artikelen 135 lid 2, 136 lid 1 en 137 lid 1

Gezien de nieuwe rol van het CHS en het feit dat de Hoofdstembureaus nu vallen onder de verantwoordelijkheid van dit orgaan, wordt de voorzitter of diens vervanger belast met de kennisgeving aan de President en het OKB, dat een kandidaat is gekozen, de melding van de aanvaarding van zijn verkiezing en de melding van opengevallen plekken binnen een volksvertegenwoordigend orgaan.

Paramaribo,

A. Gajadien

R. Parmessar

G. Rusland